

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **B. B.**, zastoupený JUDr. Milanem Ostřížkem, advokátem se sídlem Sadová 553/8, Ostrava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, ve věci žaloby proti rozhodnutí žalované ze dne 1. 2. 2016, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 9. 2016, č. j. 20Ad 17/2016 - 25,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce, advokátu JUDr. Milanu Ostřížkovi, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti v částce 2600 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Rozhodnutí krajského soudu a jemu předcházející rozhodnutí žalovaného

[1] Rozsudkem ze dne 21. 9. 2016, č. j. 20Ad 17/2016 - 25, Krajský soud v Ostravě (dále jen „krajský soud“) zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 1. 2. 2016, č. j. X, jímž byly zamítnuty jeho námitky a bylo potvrzeno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 13. 10. 2015, č. j. X, kterým byla žalobci

zamítnuta žádost o změnu výše invalidního důchodu podle § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), pro nesplnění podmínek § 39 odst. 2 písm. b) a c) uvedeného zákona, neboť byl žalobce shledán nadále invalidním pro invaliditu I. stupně ve smyslu § 39 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění.

[2] V odůvodnění usnesení krajský soud nejprve zrekapituloval, že žalobce dne 5. 8. 2015 podal žádost o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu. Lékařem Okresní správy sociálního zabezpečení Karviná byl dne 30. 9. 2015 jeho zdravotní stav posouzen nadále jako invalidita I. stupně podle § 39 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění s posudkovým hodnocením dle kapitoly IV., položky 2c přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“), s poklesem míry pracovní schopnosti o 40 %. V kontextu tohoto posouzení bylo Českou správou sociálního zabezpečení rozhodnuto dne 13. 10. 2015 o zamítnutí předmětné žádosti, a to s odkazem na shora uvedený posudek Okresní správy sociálního zabezpečení Karviná. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce námitky, ke kterým byl znovu posuzován posudkovým lékařem žalované dne 26. 1. 2016. Ten pak dospěl ke shodným závěrům jako lékař Okresní správy sociálního zabezpečení Karviná, tj. že se jedná o invaliditu I. stupně, ve smyslu kapitoly IV., položky 2 písm. c) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, s poklesem pracovní schopnosti o 40 %. Námitky žalobce tak byly s ohledem na lékařské posouzení jeho zdravotního stavu zamítnuty.

[3] Krajský soud si pak k žalobě podané proti napadenému rozhodnutí vyžádal u Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí posudek o zdravotním stavu žalobce, přičemž tímto bylo konstatováno, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce je diabetes mellitus (na inzulínu) s dlouhodobě nedostatečnou kompenzací, dle vyšetření diabetoložkou ze dne 1. 9. 2015 s emg prokázanou polyneuropatií dolních končetin, dle očního vyšetření bez diabetické retinopatie sítnice vlevo. Toto postižení je uvedeno v příloze k vyhlášce o posuzování invalidity, v kapitole IV., položce 2c, tj. v rámci uvedeného rozmezí 30 – 45 %. Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí přitom hodnotila i pórůzovou slepotu pravého oka, na kterou je dle jejího názoru žalobce plně adaptován. Celkově se tedy jednalo o 40 % pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti.

[4] Následně krajský soud konstatoval, že v soudním řízení ve věcech důchodového pojištění posuzuje zdravotní stav žalobce ve vztahu k určení invalidity a jejího stupně Ministerstvo práce a sociálních věcí prostřednictvím posudkových komisí (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů). Tyto komise jsou oprávněny nejen k celkovému posouzení zdravotního stavu a dochované pracovní schopnosti žalobce, ale též k posouzení schopnosti soustavné výdělečné činnosti a k zaujetí posudkového závěru o invaliditě, jejím vzniku, trvání a zániku. Z tohoto důvodu byl vypracován odborný lékařský posudek Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí. Tento důkaz shledal krajský soud v dané věci jako stěžejní. Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí podala posudek v řádném složení (§ 16b zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů), když v této komisi vedle

pokračování

posudkového lékaře byl i odborný lékař - internista. Posudek byl vypracován s náležitostmi uvedenými v § 7 vyhlášky o posuzování invalidity, na základě zdravotní dokumentace žalobce, zejména pak nálezů z diabetologického a psychiatrického vyšetření. Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí vyslovila shodný posudkový závěr s posudkovým lékařem Okresní správy sociálního zabezpečení Karviná i žalované. Krajský soud proto neměl důvod zpochybnit úplnost, přesvědčivost a zejména objektivnost posouzení zdravotního stavu žalobce. Závěr posudku koresponduje s výsledky odborných lékařských vyšetření, na které Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí poukazovala. Krajský soud proto v dané věci uzavřel, že u žalobce z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu došlo k poklesu pracovní schopnosti v míře 40 %, což zakládá pouze invaliditu I. stupně.

II. Kasační stížnost žalobce

[5] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) proti tomuto rozsudku podal v zákonné lhůtě kasační stížnost opřenu o § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s.

[6] V kasační stížnosti stěžovatel namítl, že byt byly ve věci vypracovány tři posudky týkající se stupně jeho invalidity, žádný z nich se úplně a přesvědčivě nevypořádal s tvrzením o zhoršení jeho zdravotního stavu. Krajský soud přitom ve svém rozhodnutí pouze přejal hodnocení Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí. Stěžovatel pak upozornil na skutečnost, že se posudkové orgány vůbec nezabývaly možností posoudit jeho osobu z titulu jiného zdravotního postižení, byt na to stěžovatel výslovně poukazoval svým tvrzením, že se mu zhoršil především zrak.

[7] Dále stěžovatel tvrdil, že jeho „*psychiatrické potíže progradují zdravotní postižení způsobené diabetem*“, na což nebyl brán zřetel vůbec. Krajský soud tak v souvislosti s tvrzeními stěžovatele neučinil nic, co by rozpory mezi těmito tvrzeními a závěry posudkových orgánů odstranilo.

[8] Ze všech uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom neshledal vady uvedené v odstavci 4, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

[10] Stěžovatel v kasační stížnosti sice uvedl, že ji podává také z důvodu podle ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tj. z důvodu nepřezkoumatelnosti, ale z jejího obsahu není vůbec zřejmé, v čem je podle jeho názoru napadený rozsudek nepřezkoumatelný. Zda jeho nepřezkoumatelnost spočívá v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné

rozhodnutí o věci samé. Pouhý odkaz na ustanovení zákona nelze považovat za řádný stížní bod, neboť je zcela obecným tvrzením, ze kterého není patrné, jakých konkrétních pochybení se měl krajský soud dopustit. Nejvyšší správní soud se otázkou konkretizace stížních námitek zabýval již v celé řadě svých rozhodnutí, přičemž např. v usnesení ze dne 24. 11. 2004, č. j. 1 Afs 47/2004 - 74, vyslovil, že „*není důvodem kasační stížnosti ve smyslu § 103 odst. 1 s. ř. s., cituje-li stěžovatel toliko zákonný text tohoto ustanovení nebo jeho část, aniž by jej v konkrétní věci specifikoval, a nekonkretizuje-li vady v řízení či vady v právním úsudku, jichž se soud podle stěžovatele dopustil*“. Z uvedených důvodů se proto Nejvyšší správní soud nemohl námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku zabývat.

[11] Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění *pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %*.

[12] Podle § 39 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění *jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně*.

[13] Pokud stěžovatel v kasační stížnosti namítl, že krajský soud ve svém rozhodnutí pouze přejal hodnocení Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, Nejvyšší správní soud již opakovaně judikoval, že posouzení zdravotního stavu a souvisejícího zbytkového pracovního potenciálu je věcí odborně medicínskou, k níž nemá soud potřebné odborné znalosti, a proto se vždy obrací k osobám, které jimi disponují, aby se k těmto otázkám vyjádřily. Pro účely přezkumného soudního řízení ve věcech důchodového pojištění posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost fyzických osob Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise ve smyslu § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Ads 34/2003 - 82). Ve zpracovaném posudku se hodnotí nejen celkový zdravotní stav a dochované pracovní schopnosti pojištěnce, ale zaujímají se v něm i posudkové závěry o invaliditě a jejím vzniku. Tento posudek je tedy v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem, a tudíž je zapotřebí klást zvýšený důraz na jeho jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 11. 2003, č. j. 5 Ads 42/2003 - 2, ze dne 11. 10. 2013, č. j. 4 Ads 42/2013 - 43, a ze dne 17. 12. 2015, č. j. 7 Ads 198/2015 - 32). Je zcela nezbytné, aby posudek obsahoval požadované náležitosti. Naprosto zásadním je pak požadavek úplnosti a přesvědčivosti posudku, přičemž úplnost spočívá v tom, že se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, tedy i s těmi, které namítá účastník uplatňující nárok na invalidní důchod, jakož i v tom, zda podaný posudek obsahuje řádné odůvodnění posudkového závěru tak, aby byl přesvědčivý pro soud, který nemá, a ani nemůže mít, odborné lékařské znalosti, které jsou pro posouzení invalidity zásadního významu.

[14] V kontextu shora uvedeného Nejvyšší správní soud konstatuje, že na základě stěžovatelem podané žádosti o změnu výše invalidního důchodu byl jeho zdravotní stav hodnocen nejdříve posudkovým lékařem Okresní správy sociálního zabezpečení Karviná dne 30. 9. 2015 se závěrem, že „*rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní*

pokračování

postižení uvedené v kapitole IV., položce 2c přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 40 %. K námitkám stěžovatele byl jeho zdravotní stav přezkoumán posudkovou lékařkou žalované dne 26. 1. 2016 se shodným závěrem o rozhodující příčině dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, jaký určil již dříve lékař Okresní správy sociálního zabezpečení Karviná, a tedy i se shodným posudkovým závěrem poklesu pracovní schopnosti o 40 %.

[15] Na žádost krajského soudu byl dne 17. 8. 2016 vypracován Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí posudek, který mimo jiné vycházel z odborných nálezů diabetologického vyšetření ze dne 1. 9. 2015, vyšetření očního lékaře ze dne 21. 8. 2015 a psychiatrického vyšetření ze dne 17. 8. 2015. Stěžovatel se jednání Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí osobně zúčastnil, přičemž nepředložil žádné nové lékařské zprávy oproti těm, které měla komise již k dispozici a jsou uvedeny v posudku samotném. Stěžovatel Posudkové komisi Ministerstva práce a sociálních věcí sdělil, že má problémy s okem a cukrovkou. V rámci hodnocení zdravotního stavu stěžovatele Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí uvedla, že *„psychický stav a duševní schopnosti bez alterace, je mobilní bez opěrných pomůcek, akce srdeční pravidelná oběhové komp., na plicích dýchání buf. Dle kontrolního vyšetření diabetoložkou 1. 9. 2015 je dlouhodobá kompenzace diabetu mimo doporučené hodnoty, glukóza je dlouhodobě vyšší, (...), subj. neuváděl dušnost ani stenokardie, byl oběhově i tlakově komp. Tlak 140/80. Poslední kontrolní vyšetření oční lékařkou měl 21. 8. 2015, je po úrazu pravého oka, který utrpěl při sekání kovů v garáži 17. 2. 2008, byl ošetřen v Karvině, kovový fragment byl vytažen, nicméně došlo k rozvoji slepoty pravého oka, na monokulus je dlouhodobě adaptován, z očního hlediska dle této kontroly není schopen vykonávat práce náročné na prostorové vidění a práce fyzicky těžké. Vidění na levém oku je v normě – 6/6, na očním pozadí bez diabetických změn, bez renopatie na perimetru je nevýrazné zúžení 10-15 stupňů periferně, nitrooční tlak v normě. 17. 8. 2015 byl poprvé vyšetřen psychiatrem, uvedl několik stresujících faktorů, úraz oka 17. 2. 2008 při sekání kovů v garáži, dále uvedl, že od roku 2013 je na ÚP, dále deprese z nakupení situačních faktorů, apatii, stav hodnotí jako protrahovanou expresivní reaktivitu. K datu rozhodnutí nebyl schopen pracovat v zaměstnáních náročných na prostorové vidění, nemohl pracovat dále v riziku, ve výškách a vykonávat těžkou fyzickou práci.“* V posudkovém závěru se pak Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí ztotožnila se zařazením rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele tak, jak již dříve učinil posudkový lékař Okresní správy sociálního zabezpečení Karviná a posudková lékařka žalované. Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí tak vyhodnotila, že *„[k] datu vydání napadeného rozhodnutí byl stěžovatel invalidní podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Šlo o invaliditu prvního stupně podle § 39 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění. (...) Šlo o pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 35 %, nedosahoval však více než 49 %*“.

[16] Namítl-li dále stěžovatel, že nebyly posouzeny všechny jeho zdravotní problémy, když konkrétně uváděl diabetes, zhoršující se zrak a psychiatrické potíže, pak tomuto tvrzení Nejvyšší správní soud nepřisvědčil. Z posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí je totiž naprosto zřejmé, že právě tyto potíže byly v rámci hodnocení zdravotního stavu stěžovatele stěžejní otázkou, přičemž tvoří samotný základ posudkového zhodnocení, jak ostatně plyne z výše citovaných závěrů komise. Nejvyšší správní soud tak považuje za nesporné, že stěžovatelem uváděná onemocnění a postižení

byla Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí v rámci hodnocení jeho zdravotního stavu posuzována. Nadto je možné poukázat na skutečnost, že se uváděnými zdravotními komplikacemi zabývala již posudková lékařka žalované, jakož i dříve posudkový lékař Okresní správy sociálního zabezpečení Karviná, jejichž závěry byly hodnocením Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí potvrzeny, resp. se tyto shodují.

[17] Posudek vypracovaný Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí tak Nejvyšší správní soud vyhodnotil jako úplný a přesvědčivý, přičemž se v něm komise vypořádala se všemi rozhodnými skutečnostmi a stěžovatelem tvrzenými potížemi. Předmětný posudek rovněž obsahuje náležité odůvodnění posudkového závěru, který je pro soud, jenž nemůže mít odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity závisí, zcela zásadní. Nutno podotknout, že i složení Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí bylo v daném případě plně odpovídající, když jejími členy byli lékaři s odborností interní lékařství a posudkové lékařství. V tomto kontextu je třeba opětovně poukázat také na skutečnost, že v řešené věci byly vypracovány (nezávisle na sobě) tři odborné lékařské posudky týkající se zdravotního stavu stěžovatele, přičemž všechny uvádějí stejný posudkový závěr, a tudíž v hodnocení zdravotního stavu stěžovatele nelze shledat jakýkoliv rozpor. Nejvyšší správní soud proto nemá důvod pochybovat o správnosti závěrů týkajících se posouzení zdravotního stavu stěžovatele. Krajský soud se poté dostatečně vypořádal s žalobními námitkami stěžovatele, řádně zdůvodnil své závěry a napadený rozsudek je tedy plně přezkoumatelný.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s. zamítl. Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

[19] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 větu první a odst. 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch a žalovaná proto, že je orgánem důchodového pojištění, jemuž toto právo zákon nepřiznává. Proto Nejvyšší správní soud vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

[20] Stěžovateli byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2016, č. j. Na 264/2016 – 14, pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem JUDr. Milan Ostřížek, advokát. Náklady na odměnu za zastupování tak v daném případě nese stát. Zástupce stěžovatele podle obsahu soudního spisu učinil ve věci dva úkony právní služby, tj. převzetí a přípravu věci [§ 11 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“)] a písemné podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Odměna je tedy tvořena částkou 2 x 1000 Kč za dva úkony právní služby ve smyslu § 7 a § 9 odst. 2 advokátního tarifu, k níž náleží paušální náhrada hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu ve výši 2 x 300 Kč. Náhrada nákladů za řízení o kasační stížnosti tudíž činí celkem 2600 Kč.

pokračování

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. února 2017

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu